

Tóth Béla hagyatéka a Müncheni Magyar Intézet regensburgi könyvtárában

Tóth Béla (1926, Nagyvárad – 2014, München) történész, könyvgyűjtő, a németországi magyar diaszpóra jeles értelmiségi személyisége, a Müncheni Magyar Intézet szabadfoglalkozású szerkesztője, kutatója, barátja volt. Viszonylag jól rendezett könyv- és irathagyatékát a Müncheni Magyar Intézetre hagyta, ahonnan 2014 tavaszán szállították Regensburgba az Intézet munkatársai. A hagyatéknak könyvtári része az Intézet regensburgi székhelyének alagsori könyvraktárába, az alábbiakban leltározott többi anyag pedig az ugyanott található intézeti irattárba került. Az irathagyatéknak terjedelme mintegy 20 folyóméternyi.

A számos értékes dokumentum alapján kutatásra javasolhatóak a következő témák:

1. maga Tóth Béla és néhány híresebb felmenőjének, pl. Possonyi László (1903–1987) író, újságíró, szerkesztő munkássága;
2. a magyar diaszpóra szervezete, kapcsolathálózata, működése 1956 után;
3. néhány különösen értékes gyűjtött anyaga az összmagyar köz kultúra szempontjából is értékelhető.

Az irathagyatéknak rendezése és leltározása a 2014/2015. évi előrendezést követően 2015 őszen kezdődött meg, Molnár Gergely nürnbergi Kőrösi Csoma Sándor-ösztöndíjas közreműködésével. Azt az alapelvet követtük, hogy a rendezetten átvett anyagoknál tiszteletben tartjuk a hagyatékhagyó rendezési elveit, egyebekben pedig tematikusan, elsősorban műfajok, illetve időrend szerint rendezzük a hagyatékat. Hat fő tárgycsoportot alakítottunk ki:

- I. Fényképek
- II. Levelezés
- III. Tudományos munkássága
- IV. Gyűjtött anyagai
- V. Más személyek anyagai
- VI. Egyéb

I. Fényképek

1. Fényképalbumok, 1930-as – 1980-as évek: családi jellegű képek, magyarországi és külföldi utazások, helytörténeti, néprajzi szempontból értékes régi képsorozatok
2. Saját fotóanyag: családi-személyes jellegű, utazások, főleg Magyarország, Ausztria, Németország
3. Negatívtár, 1960-as évek – 1995

4. Papírtáblákra ragasztott képsorozatok: családi-személyes jellegű és utazások, 1970-es évek; 47 + 14 számozott tábla, valamint számozatlan táblák és táblákról lehullott képek

II. Levelezés

1. Kronologikusan rendszerezett, lefűzött vagy dobozolt levelezés, utólagosan részben sorszámozva, kézzel, írógéppel, számítógéppel írt levelezés, magyar – német – angol – francia nyelvű

1. 1. 1945–1949
1. 2. 1945–1963
1. 3. 1951–1952
1. 4. 1956–1961
1. 5. 1962. szeptember – 1964. augusztus
1. 6. 1964. szeptember – 1965. augusztus
1. 7. 1966. szeptember – 1967. augusztus
1. 8. 1968. szeptember – 1969. augusztus
1. 9. 1969. szeptember – 1967. augusztus
1. 10. 1970. szeptember – 1971. augusztus
1. 11. 1971. szeptember – 1972. augusztus
1. 12. 1972. szeptember – 1974. augusztus és 1969 ,Új Ember’
1. 13. 1974. szeptember – 1976. augusztus
1. 14. 1976. szeptember – 1982. június
1. 15. 1983 – 1988. március
1. 16. 1994–2001, 2005–2008
1. 18. 1985–1995
1. 19. Hivatalos és munkaügyi levelezés 1976–1980
1. 20. 1990 – 2000-es évek
1. 21. ,Südst-Forschungen’ (München), 1970-es – 2000-es évek

2. Rendezetlen levelezés

2. 1. 1980 – 2000-es évek
2. 2. Egyéb levelezés
2. 3. Radák Ágnes levelezése

III. Tudományos munkássága

1. Disszertáció kéziratai (főszöveg és mellékletek)
2. Disszertáció előmunkálatai, egyéb mellékletei, szemináriumi dolgozatok

3. Disszertációval kapcsolatos levelezés, hivatalos iratanyag
4. Vendéganyagok, szakirodalom, forrásmunkák másolatai, jegyzetei
5. Disszertáció cédulaanyaga, név-, hely-, tárgymutatók
6. Bewerbungen, 1976–1984
7. Lebensläufe / Önéletrajzok
8. *Lexikon zur Geschichte der politischen Parteien in Ungarn von 1846 bis heute* TB által írott fejezete, München 1983 (gépirat)
9. További tudományos munkássága: fordítások, előadások, tanulmányok és ezek forrásai
10. Különlenyomatok
11. Dolmányos László: *A magyar parlamenti ellenzék történetéből* (diafilmszalag)
12. Theodor Mayer: *Verwaltungsreform in Ungarn...* c. kötet és a szerkesztés anyagai
13. *Magyarország Közgyűlésének írásai*. Pest 1844. I. Címlap, 11-13. old. / *Magyar Országgyűlés jegyzőkönyve*. Pozsony 1830. Címlap, XV-XXXIV. old. (diafilmszalag)

IV. Gyűjtött anyagai

1. Filatéliai anyagok, 1900–1990: számos ország, főleg Németország, Ausztria, bélyegek, bélyeges jegyzetpapírok, borítékok, Münchener Magyar Intézet anyagai
2. Feljegyzések, címlisták, kapcsolatháló
3. Régi képeslapok, 19. század közepe – 1945
4. Igazolványok, személyes iratok, úti okmányok (1956 utáni időkből)
5. Utazások anyagai: Olaszország 1965, Egyiptom 1970, 1972, helyi kirándulások 1970–1972, Loire 1978, Kína 1981; Földközi-tengeri képeslapok, magyarországi úti füzetek, osztrák, német, svájci, európai, ázsiai úti füzetek, úti könyvek, prospektusok
6. Igazolványok, személyes iratok, úti okmányok (1956 előtti időkből), munkahelyi iratok 1945–1956
7. Családi okmányok, képek
8. Meghívók, menetjegyek, üdvözlőlapok, 1970-es – 2000-es évek: gazdag anyag németországi magyar vonatkozású programokról, Münchener Magyar Intézet anyagai, jelentős müncheni magyar meghívógyűjtemény
9. Régi könyvek
10. (Régi) újságok, folyóiratok, cikkek (magyar – német), karikatúra-gyűjtemény, nemzeti szocialista (nyilas) röpcédula-gyűjtemény, kommunista periodikák, füzetek, könyvek, dokumentumok, valamint politikai és kortescikk-gyűjtemény magyar lapokból (1900–1947)

11. Számlák, nyugták, hivatalos levelek közületekhez, szerződések
12. Jegyzőkönyvmásolatok, 19. század
13. Tárgyi emlékek: valamilyen szerszám feje koronás dísszel, díszdoboz, díszvasaló, metszet Münchenről, kis cipellő, budapesti Műegyetem pecsételője 1882, ötforintos bankók 1848-ból, a *vasfüggöny* egy darabja, egyéb apróságok
14. Noteszek, jegyzetfüzetek
15. Iskolai jegyzetek, kidolgozott érettségi tételek
16. Papír- és vegyipari dokumentumok, egyetemi jegyzetei
17. Eucharisztikus kongresszus 1938, Budapest anyagai
18. Faliképek, főként családi jellegűek
19. Német nyelvű turisztikai és publicisztikai anyagok Magyarországról
20. „História” 1-21. évfolyam, hiánytalan, az 1 (1979) 1. sz. kivételével hiánytalan
21. „Korunk Szava”, „Vigilia” hiánylisták

V. Más személyek anyagai

1. Radák Ágnes szüleinek személyi iratai, 1870 – 1940-es évek: névváltoztatási iratok, korabeli címjegyzékük, stb.
2. Radák Ágnes 1945 utáni hivatalos iratai: zsidóüldözésekkel kapcsolatos anyagok, kertészeti kongresszus 1962, stb.
3. Radák Ágnes 1945 előtti hivatalos iratai, régi levelezése, fotói
4. Tiszacsege – Nagymajori családi birtok hivatalos dokumentációja: közjegyzői iratok, Nagymajor-emlékkönyv (1901–1945), századelős képeslapgyűjtemény
5. Pályi Gyuláné, szül. Kiss Anna emléktárgyai, dokumentumai, fotói: polgári bálók, iskolák, multságok hagyományai, világháborús élelmiszerjegyek, stb.
6. „Tóth Béla – Tóth Gyula – Possonyi Olga” (szülők, nagyszülők) anyagai, 1860-as évek – 1910-es évek: hivatalos dokumentumok, anyakönyvi kivonatok, id. Tóth Béla visszaemlékezése az első világháborús harcaira (kézirat és gépirat, 1965), Tóth Gyula rendezett okmányai, bizonyítványai
7. Dr. Szörényi István kerékpár-kereskedő (Budapest), emigráns (argentínai) iratai, 1940-es – 1960-as évek: levelek, szabadkőműves iratok, stb.
8. Possonyi László és Possonyi Attila dokumentumai, levelei, meghívók, újságcikkek, 1927–1956, valamint az OSZK-nak átadott vonatkozó kéziratok és aprónyomtatványok
9. Possonyi László: Apák és apátlanok I-III., TB megjegyzéseivel
10. Szakácskönyv, 1938
11. Dénes Gizella: Harminc ezüst (regénykézirat)

12. Strauss – Rakovszky-családok családfája

VI. Egyéb

1. TB elbeszélése magyarul (42 + 3 lap) és német fordítása töredékesen (szerző, cím nélkül, szerzőség feltételezett)
2. Vegyes
3. Külföldi folyóiratok, magyar vonatkozásuk ismeretlen

Regensburg, 2015. december – 2016. április

Molnár Gergely, Kőrösi Csoma Sándor ösztöndíjas